

Svenska Klätterförbundets officiella riktlinjer för

KLÄTTERANLÄGGNING

Gällande fr.o.m. 2019

Svenska
Klätterförbundet

Anläggning

Innehåll

Inledning	3
Målsättning	3
1. Utbildning	4
<i>För bouldring</i>	4
<i>För topprepsklättring</i>	4
<i>För ledklättring</i>	4
<i>Utbildningar</i>	4
<i>Kontroll av behörighetskort</i>	4
2. Klätterväggar och golv	4
<i>Bärande konstruktion</i>	5
<i>Fritt fallutrymme</i>	5
<i>Tjockmattor</i>	5
<i>Golv</i>	5
<i>Ankare och bultar</i>	6
<i>Bottenankare</i>	6
<i>Provtest av vägg och ankare</i>	6
<i>Väggytan</i>	7
<i>Kontroll</i>	7
<i>Klättergrepp</i>	7
3. Lös utrustning (PPE)	7
4. Dokumentation och information	8
5. Övrigt	8

Inledning

Nedan följer Svenska Klätterförbundets officiella riktlinjer för klätteranläggning. Dokumentet innehåller flera olika delar som rör driften av en klätteranläggning/klättervägg. Riktlinjerna är utarbetade av SKF:s Anläggningskommitté och är den miniminivå som SKF rekommenderar för alla klätterklubbar och andra aktörer. Riktlinjernas ska-krav är obligatoriska för en certifierad klätteranläggning.

Under varje rubrik beskrivs vad en klätteranläggning **SKA** respektive **BÖR** göra.

Sedan 2006 har Svenska Klätterförbundet genomfört certifiering av klätteranläggningar. Certifieringen har inneburit att klätterväggar har fått hjälp med att säkra kvaliteten och säkerheten på alla delar i verksamheten. Numera finns istället detta dokument med förbundets riktlinjer för klätteranläggning tillsammans med en checklista som har samma numrering. Genom att fylla i checklistan (separat dokument) och skicka in detta till kansliet så kan en klätteranläggning bli certifierad, och därmed få den kvalitetsstämpel som certifieringen innebär.

Endast de som skickat in checklistan, och fått ett godkännande från Svenska Klätterförbundet samt betalat avgiften för certifiering, får använda logotypen för certifierad anläggning.

För en certifierad anläggning krävs följande:

- Att samtliga "ska"-krav är uppfyllda (beslut om tillfällig dispens kan ges av Anläggningskommittén)
- Att det finns en konkret och tydlig kommentar eller förklaring till varje "bör"-krav som inte är uppfyllt. Detta kan göras på i ett separat dokument.

Målsättning

Svenska Klätterförbundets målsättning med detta dokument är att det ska kunna ge klätterklubbar och andra aktörer inom klättring en förståelse för alla säkerhetsaspekter för en klätteranläggning.

Dokumentet är uppdelat i fem delar:

1. Utbildning
2. Väggar och Golv
3. Lös utrustning
4. Dokumentation och information
5. Övrigt

Varje del har numrerade krav och rekommendationer. Numreringen är den samma i checklistan som används vid certifiering av klätteranläggningar.

"I dokumentet hänvisas det till vissa standarder (främst EN 12572). De standarder som hänvisas till går att köpa av SIS förlag. Har du frågor om innehållet i en standard, kontakta Anläggningskommittén. Standarden EN 12572 är uppdelad i tre delar, -1 för repklätterväggar, -2 för boulderväggar och -3 för grepp. De senaste versionerna kom 2017, det har gjorts flera förändringar sedan förra versionen (2007-2008), så se till att rätt standard används."

1. Utbildning

För utbildningsfrågor hänvisas främst till Svenska Klätterförbundets Utbildningskommitté, och dess olika normer och rekommendationer.

För bouldring

Svenska Klätterförbundet har ingen rekommendation för utbildningsnivå för klättring på boulderväggar. Dock ska det poängteras att det inte är riskfritt att bouldra, och det är viktigt att nya klättrare får tydlig information om hur bouldring går till, och vilka risker det innebär.

För topprepsklättring

På en klätteranläggning ska:

- 1.1. alla som säkrar någon vid topprepsklättring har minst topprepskort (grönt kort)
den som ansvarar för att inknytning, påtagning av sele mm. har minst topprepskort (grönt kort)

För ledklättring

På en klätteranläggning ska:

- 1.2. alla som säkrar någon vid ledklättring har minst ledklätterkort (rött kort)
de som ledklättrar har minst ledklätterkort (rött kort)

Utbildningar

På en klätteranläggning ska:

- 1.3. alla utbildningar följa SKF's normer.
- 1.4. alla instruktörer ha rätt behörighet för de kurser som de håller, utifrån kraven i förbundets utbildningsnormer.

På en klätteranläggning bör:

- 1.5. det finnas egna instruktörer
alternativt kontakt med en (eller flera) utomstående aktör så att kurser och uppklätringar kan hållas enligt förbundets normer.

Kontroll av behörighetskort

På en klätteranläggning bör:

- 1.6. regelbundna kontroller genomförs, för att säkerställa att alla som klättrar/säkrar har rätt behörighetskort.
- 1.7. det krävas att behörighetskort sitter väl synliga när de klättrar.

2. Klätterväggar och golv

Klätterväggar som produkt eller konstruktion regleras inte i någon särskild lagstiftning, vilket gör att det inte finns några specifika krav på hur en klättervägg ska vara konstruerad, och därmed är det produktsäkerhetslagen som gäller vid köp av klätterväggar.

Det finns en Svensk standard, SS-EN 12572, som reglerar klätterväggar som produkt. En standard är inte ett krav, men det är oftast det mest lämpliga sättet att säkerställa att en vägg som man köper är lämpligt utformad.

På en klätteranläggning bör:

- 2.1. alla klätterväggar som köps in vara tillverkade enligt EN 12572. Detta gäller både repväggar och bouldervägg.

Bärande konstruktion

På en klätteranläggning ska:

- 2.2. ägaren/driftsansvarig veta att väggens konstruktion är så stark att den kan motstå alla laster som kan uppstå.
- 2.3. ägaren/driftsansvarig ha konstruktionsberäkningar som visar på att väggens bärande konstruktion är tillräckligt stark. Konstruktionsberäkningarna ska stämma överens med hur väggen är byggd (uppdateras vid ombyggnad).

På en klätteranläggning bör:

- 2.4. konstruktionsberäkningarna göras i enlighet med EN 12572-1.

Fritt fallutrymme

På en klätteranläggning ska:

- 2.5. det finnas ett fritt fallutrymme i enlighet med EN 12572. Detta innebär att det ej får finnas några hinder som kan leda till fara inom ett område 1,5 meter åt var sida, 2 meter bakåt samt 8 meter neråt från varje säkringspunkt (bult).
- 2.6. alla eventuella risker för okontrollerad pendling vara åtgärdade. Tex att repet klippt i karbiner längs väggen, vid topprepsklättring på överhängande väggar.

Tjockmattor

På en klätteranläggning ska:

- 2.7. tjockmattor under bouldervägg vara heltäckande med en jämnhård yta, och utan några märkbara skarvar.
- 2.8. tjockmattans utbredning vara i enlighet med EN 12572-2, dvs normalt minst 2500 mm bakåt och åt sidan från en vertikal projektion av klätterväggen.

På en klätteranläggning bör:

- 2.9. nya tjockmattor som köps in uppfylla kraven om dämpning enligt EN 12572-2. Dvs vara testade enligt EN 12503-4.
- 2.10. lösa extra mattor undvikas, då kanten kan öka risken för stukningar vid landning på kanten.

Golv

På en klätteranläggning ska:

- 2.11. golvet under repklätterväggar ha en dämpande förmåga. Lämplig dämpning fås av golv i enlighet med EN 1177, och bör vara testat för fall från 3 meter (normalt ca 90 mm gummigolv).
- 2.12. det falldämpande golvet ha en utsträckning som motsvarar utsträckningen för tjockmatta i EN 12572-2 (dvs minst 2500 mm bakåt och åt sidan från en vertikal projektion av klätterväggen).

Ankare och bultar

På en klätteranläggning ska:

- 2.13. standard topprepsankare (med bulhängare och ringar/kätting) består av två oberoende förankringspunkter. Andra ankarkonstruktioner (tex rör eller konsol) ska ha en inbyggd redundans i infästningar och andra svaga punkter.
- 2.14. alla delar i ett topprepsankare ska vara av stål. Ej textilier eller aluminium.
- 2.15. bulhängare vara tillverkade enligt, och märkta med, EN 959, och vara installerade enligt tillverkarens installationsanvisning. Detta gäller inte om hängare och/eller ankare som monteras är utbytesdelar/reservdelar från väggleverantören, och där väggen är tillverkad enligt och märkt med EN 12572.
- 2.16. alla ankare vara installerade i en bärande konstruktion med tillräcklig styrka (enligt konstruktionsberäkningen).
- 2.17. alla ankare vara monterade enligt tillverkarens anvisning.

På en klätteranläggning bör:

- 2.18. topprepsankare och ledbultar vara placerade i enlighet med EN 12572
- 2.19. infästning av bulhängare och topprepsankare (själva maskinskruven eller motsvarande) ha en brottstyrka som motsvarar det som anges i standarden.
- 2.20. fasta karbiner för ledklättring vara av stål (ej aluminium), och att kortslingan är fastsatt med en snabbblänk (mailon rapide).

Bottenankare

På en klätteranläggning bör:

- 2.21. det finnas installerade bottenankare i golvet på lämpliga platser, och att dessa är märkta med en varning om de inte är lika starka som topprepsankare. Alternativt kan lösa vikter användas.
- 2.22. lösa vikter ej vara onödigt tunga och de ska inte utgöra en risk för en fallande klättrare (de ska vara mjuka, och utan skarpa kanter).

Provttest av vägg och ankare

- Ett provttest (belastningstest) av en klättervägg och dess ankare (enligt EN 12572) är bara relevant för en konstruktion med en känd bärighet (konstruktionsberäkningar). Då fungerar Provttestet som en kontroll av montaget.
- Svenska Klätterförbundet anser att ett provttest inte kan säkerställa en väggs stabilitet och styrka, om konstruktionsberäkningar saknas.

- Svenska Klätterförbundet rekommenderar generellt inte att provtest (belastningstest) av klätterväggar genomförs på klätterväggar som saknar konstruktionsberäkningar.

Väggytan

På en klätteranläggning ska:

- 2.23. en klättervägg inte har några vassa kanter som kan leda till skador på person eller utrustning.
- 2.24. en klättervägg inte har några hål eller glipor som kan leda till att någon fastnar med fingrar (dvs ej 8-25 mm breda). Detta gäller ej för sprickor/hål som är byggda för att användas för klättring.

Kontroll

På en klätteranläggning ska:

- 2.25. alla konstruktionsbärande delar av varje klättervägg gå att kontrollera visuellt.
- 2.26. väggar och fasta installationer inspekteras minst var 12e månad av en kompetent person. Är väggen/väggarna levererade med en bruksanvisning som reglerar inspektion och underhåll så skall denna följas.
- 2.27. varje inspektionstillfälle vara skriftligt dokumenterat.

På en klätteranläggning bör:

- 2.28. en operativ inspektion av väggar och fasta installationer genomförs minst var 3e månad av en kompetent person, enligt EN 12572-1.

Utdrag ur EN 12572-1 Bilaga G.2 (vår översättning)

b) Operativ inspektion

Den operativa inspektionen är en mer detaljerad inspektion för att kontrollera funktionen och stabiliteten hos utrustningen, och efter slitage på komponenter. Denna ska genomföras varje 1 till 3 månader, eller enligt vad som anges i tillverkarens instruktioner. Operativa inspektioner ska dokumenteras. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt säkringspunkter och mekanismerna för ledade väggar.

Klättergrepp

På en klätteranläggning ska:

- 2.29. samtliga klättergrepp vara tillverkade på ett professionellt sett, hemmabyggen bör ej användas.
- 2.30. skadade grepp som innebär en risk plockas ned och kasseras.

På en klätteranläggning bör:

- 2.31. hemmabygda moduler beräknas för krafter enligt EN 12572-3.
- 2.32. bruksanvisning för montage av moduler och grepp följas.
Varje montage ska vara säkert för de laster som kan uppstå.

3. Lös utrustning (PPE)

En klätteranläggning ska:

- 3.1. se till att all utrustning som används uppfyller kraven i PPE-förordningen (när den är gällande).
För normal klätterutrustning så är det endast repbromsar av icke självlåsande typ, samt klätterskor och kritpåsar som inte är personlig skyddsutrustning (dvs regleras av PPE-förordningen).

- 3.2. se till att användarna av lånad eller hyrd utrustning får tillgång till bruksanvisningar för de produkter som de lånar.
- 3.3. kontrollera all utrustning regelbundet av en kompetent person. Hur ofta detta bör göras beror på verksamhetens art, men var 6e månad kan vara lämpligt.
- 3.4. dokumentera varje inspektionstillfälle.
- 3.5. endast använda dynamiska klätterrep enligt EN 892.

En klätteranläggning bör:

- 3.6. ha ett system för kontroll av all klätterutrustning.
- 3.7. ha ett register för all utrustning.
- 3.8. ha enhetlig utrustning för utlåning och uthyrning

4. Dokumentation och information

En klätteranläggning ska:

- 4.1 ha tydlig information till användarna om väggarnas konstruktion, max antal användare, senaste kontroll och annan information som kan vara lämplig.
- 4.2 ha tydlig information om vilka regler som gäller.
- 4.3 ha tydlig information om vilken olycksfallsförsäkring som besökaren har vid klättring (eller om olycksfallsförsäkring för besökare saknas).
- 4.4 ha tydlig information om de risker som förekommer på klätteranläggningen.
- 4.5 ha tydlig information om de behörighetskort som gäller (grönt och rött kort).
- 4.6 se till att personal, funktionärer och/eller medlemmar har tillgång till telefonnummer till ansvarig.
- 4.7 fylla i Svenska Klätterförbundets incidentrapport när en olycka/incident har inträffat.

En klätteranläggning bör:

- 4.8 ha en särskild plats för klätterklubbar att anslå information.
- 4.9 göra det tydligt för besökare vem som är personal/funktionär i anläggningen (tex genom klädsel).

5. Övrigt

En klätteranläggning ska:

- 5.1 ha lämplig första hjälpen utrustning tillgänglig och väl skyltad. Utrustningen ska vara tillgänglig för besökare utan att de behöver ta kontakt med personal/funktionär.
- 5.2 inkludera en kraftig elastisk binda, tex Dauerbinda, i första hjälpen utrustningen.
- 5.3 ha genomfört en riskbedömning för samtliga aktiviteter i enlighet med kraven i produktsäkerhetslagen.